



**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)**  
**MAGISTRAT**  
**DR. RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.**

**Rikors Numru: 116/2021 RM**

**Jade Boye**

**-Vs-**

**Avento MT Limited**  
**(C 82766)**

**Illum, 29 ta' Frar 2024**

**Il-Qorti,**

Rat ir-Rikors ipprezentat fir-Registru mill-attriċi Jade Boye fl-4 ta' Mejju 2021 fejn talbet illi s-socjeta' Avento MT Limited tiġi kkundannata tħallas għas-servizzi reżi *inter alia* interior designer<sup>1</sup> fejn fadal bilanc dovut ta' ħdax-il elf ħames mija u sitta u tmenin Euro u tlettax-il ċenteżmu (€11,586.13) kif jidher fil-fattura annessa u mmarkata Dok. A.

Rat ir-Risposta pprezentata minn Avento MT Limited fir-Registru fil-11 ta' Ġunju 2021 fejn ġie eċċepit:-

---

<sup>1</sup> Sic.

*“1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u l-ebda pagament m’hu dovut stante li x-xogħol li l-attriċi giet ingaġġata sabiex tesegwixxi, ma sarx skond il-ftehim milhuq bejn il-partijiet. Illi minkejja li l-attriċi kellha obbligu li titlob l-awtorizzazzjoni tas-soċjeta’ konvenuta qabel ma teżegwixxi ċertu xogħolijiet, jirriżulta ċar li dan il-kunsens qatt ma ntalab u konsegwentement l-attriċi ordnat materjal u eżegwiet ċertu xogħolijiet li s-soċjeta’ konvenuta lanqas biss kienet taf bihom.*

*2. Illi oltre minn hekk, minħabba nuqqasijiet li huma attribwibbli lill-attriċi, is-soċjeta’ konvenuta llum għandha għamara li hija difettuża, mhux tal-kwalita’ pattwita’ u li minħabba in-nuqqasijiet u/jew traskuraġni tal-istess attriċi, is-soċjeta’ konvenuta ser ikollha thallas danni serji.*

*3. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri”*

Semgħet ix-xhieda u rat l-Affidavit tal-attriċi u l-Affidavit ta’ Andrii Dobrovolski;

Rat il-provi kollha u d-dokumenti kollha akkwiziti fl-atti;

Rat l-atti kollha;

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet ipprezentat mill-attriċi fit-28 ta’ Diċembru 2023 in ottemperanza mad-digriet mogħti fis-seduta tas-26 ta’ Ottubru 2023 u d-digriet tat-30 ta’ Novembru 2023 fejn gie estiż it-terminu għall-preżentata tal-istess nota;

Rat in-nota ppreżentata mis-soċjeta’ konvenuta in ottemperanza mad-digriet mogħti fis-seduta tat-30 ta’ Novembru 2023;

Rat illi l-kawża kienet imħollija għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qiegħda titlob il-ħlas tal-prezz tas-servizzi ta' *interior designer* u *project manager* li hija prestat lis-soċjeta' konvenuta, għal liema servizzi hija tikkontendi li ma giex imħallas dak kollu lilha dovut.

Mill-fatti li johorġu mill-atti u mill-provi jirriżulta illi l-attriċi tqabbdet mis-soċjeta' konvenuta biex tieħu ħsieb tnejji id-diżinni u tagħmel b'mod ġenerali xogħol ta' *project management* ta' proġett ta' *interior design* ta' uffiċini fuq tliet sulari ġewwa blokk appartamenti f'Ta' Xbiex, liema uffiċini kellhom jitlestew minn kollox u jkunu lesti għall-użu. L-attriċi ħarġet stima fil-11 ta' Frar 2019 ('Proposal - P354') li kien fiha rendikont tas-servizzi u x-xogħolijiet kollha li kellhom jiġu eżegwiti minnha in konnessjoni mal-proġett, fosthom xogħol ta' ko-ordinazzjoni mas-suppliers u ħaddiema li li kienu magħżula biex jaħdmu fuq dan il-proġett, kif ukoll il-prezz tas-servizzi li kellhom jiġu prestat minnha fir-rigward, bit-total tal-prezz mitlub mill-attriċi għas-servizzi tagħha ta' *interior design* u *project management*, ikun fis-somma ta' €21,092.50<sup>2</sup>. Din l-istima ġiet aċċettata mis-soċjeta' konvenuta u jirriżulta illi fid-19 ta' Frar 2019 il-partijiet ikkonkludew ftehim bil-miktub fejn qablu fuq it-termini u kundizzjonijiet li kellhom jirregolaw ir-relazzjoni bejniethom fir-rigward tas-servizzi li kellhom jiġu prestat mill-attriċi ('Terms and Conditions' - Dok. C) fejn essenzjalment ftieħmu li l-kwalita', kwantita', deskrizzjoni u l-prezz ta' dawn is-servizzi, huma dawk li jinsabu dettaljati fil-Proposal-P354. In segwitu, l-attriċi ppreżentat id-diżinni finali tal-proġett li ġew aċċettati u sussegwentement, hejjiet ukoll il-*project plan* u l-*budget plan*, li ġew ippreżentati lis-soċjeta' konvenuta u ġew kkonfermati.

Ir-relazzjoni kontrattwali mal-attriċi ġiet terminata mis-soċjeta' konvenuta permezz ta' ittra li ntbaġhatet fit-22 ta' April 2020 (Dok. AD2).

**Il-verżjoni tal-attriċi, Jade Boye**, hi illi waqt l-eżekuzzjoni tal-proġett, wara li kienu ġew approvati d-diżinni kif ukoll il-*budget plan* u l-*project plan*, is-soċjeta' konvenuta, tramite l-addett tagħha Justin Paul Anastasi, bdiet titlob varjazzjonijiet fix-

---

<sup>22</sup> Dok. A, paġna 15 tal-atti tal-kawza (quotation P354).

xogħolijiet ġia' approvati kif ukoll li jsiru xogħolijiet ġodda b'żieda ma' dawk li kienu diġa' approvati fil-*project plan* u l-*budget plan*. L-attriċi xehdet illi b'riżultat taż-żieda fix-xogħolijiet u l-fatt li s-soċjeta' konvenuta riedet li l-varjazzjonijiet u x-xogħolijiet addizzjonali kellhom jitwettqu f'qasir żmien kif ukoll jiġu ko-ordinati biex dawn ukoll jimxu mal-*project plan* ġia' approvat, hija kellha tiddedika ħafna iktar ħin għall-proġett.

Billi skont l-attriċi, dawn il-varjazzjonijiet u xogħol addizzjonali mitluba mis-soċjeta' konvenuta, ma kienux inklużi fl-istima oriġinali kif approvat, hija talbet il-prezz addizzjonali ta' €50 fis-siegħa pju' VAT għal total ta' tmienja u sittin (68) siegħa ta' xogħol, għas-servizzi tagħha konnessi mat-twettiq tax-xogħolijiet addizzjonali u varjazzjonijiet.

Skont l-attriċi, id-direttur tas-soċjeta' konvenuta, Andrii Dobrovolskyi, kien taha struzzjonijiet biex fit-twettiq tal-proġett, tikko-ordina ma' Justin Paul Anastasi. Tikkontendi illi Justin Anastasi kien jaġixxi fuq struzzjonijiet ta' Andrii Dobrovolskyi u kien japprova huwa stess, għan-nom tad-direttur, l-istimi, invoices u pagamenti marbutin mal-varjazzjonijiet u x-xogħol addizzjonali li ġiet mitluba tagħmel matul l-eżekuzzjoni tal-proġett. Xehdet illi darba fil-ġimgħa, kienet titlaqa' ma' Justin Paul Anastasi biex iżzommu aġġornat dwar l-andament tax-xogħolijiet, u kienu jduru s-sulari flimkien fejn hu kien jgħidilha x'kien hemm bżonn jinbidil jew jiżdied bħala xogħolijiet.

Iżda, għall-ħabta tal-aħħar ta' Diċembru 2019 meta l-proġett kien kważi lest minn kollox, id-direttur Andrii Dobrovolskyi bagħatilha email fejn talabha tikseb l-approvazzjoni tiegħu bil-miktub għal kull ordni u konsenja ta' xogħol u dan meta matul it-twettiq kollu tal-proġett hija kienet diġa' qiegħda, fuq struzzjonijiet tal-istess direttur, tikseb l-approvazzjoni tat-tim tiegħu għal kull haġa relatata mal-proġett, tant li kienu it-tim tiegħu stess li kienu jgħarrfuha bil-ħtieġa ta' xogħolijiet ġodda jew tibdiliet fix-xogħol ġia' approvat. L-attriċi tishaq illi fit-28 ta' Jannar 2020 waqt laqgħa li kellha ma' Andrii Dobrovolskyi fejn iddiskutew ix-xogħolijiet addizzjonali li

kient ġiet mitluba tagħmel u li kienu ġew eżegwiti minnha, huwa kien approva dawn ix-xogħolijiet addizzjonali u talabha lista tagħhom.

Madanakollu, is-soċjeta' konvenuta baqgħet ma ħallsitx lill-attriċi għas-servizzi addizzjonali prestati minnha b'konsegwenza tat-tibdillet fix-xogħol u x-xogħolijiet ġodda li ġew ordnati, u ma ħallsithiex lanqas il-prezz kollu dovut lilha kif approvat fil-Proposal-P354.

In sostenn tal-verżjoni tagħha, l-attriċi ressqet numru ta' xiehda, fosthom lil Christopher Curmi, il-mastrudaxxa li kien inkarigat minn wiehed mis-suppliers imqabbdin mis-soċjeta' konvenuta fuq il-proġett. Huwa xehed illi fil-laqgħat li kienu jsiru fuq il-lant tax-xogħol mal-attriċi u Justin għan-nom tas-soċjeta' Avento, Justin ta' spiss kien jordna bdil fix-xogħol li kien ikun diġa' sar skont id-diżinni tal-attriċi, kif ukoll xogħol ġdid li ma kienx proġettat, tant illi x-xogħol żdied ħafna minn dak li kien ġie ordnat oriġinarjament. Ikkonferma wkoll li qatt ma għamel ebda xogħol addizzjonali jew differenti minn dak pjantat mill-attriċi, mingħajr l-approvazzjoni tagħha u ta' Justin.

Justin Paul Anastasi, li fiż-żmien tat-twettiq tal-proġett mertu tal-kawża kien impjegat mas-soċjeta' konvenuta bħala Chief People Officer, fix-xhieda tiegħu ikkonferma illi l-attriċi kienet tikko-ordina miegħu għan-nom tal-kumpannija f'dak li kellu x'jaqsam mal-eżekuzzjoni tal-proġett, u kkonferma wkoll illi sakemm dam jaħdem mas-soċjeta' konvenuta, ix-xogħolijiet kienu mexjin b'mod sodisfaċjenti u l-ftehim li kien sar mal-attriċi kien qed jiġi implimentat. Xehed illi filwaqt li l-ftehim li kien sar mal-attriċi ma kienx inbidel, kienu saru fuq talba tal-kumpannija xi varjazzjonijiet fix-xogħolijiet kif oriġinarjament miftiehem, iżda kien hemm ukoll xi xogħolijiet li ma kienux saru tajjeb, fosthom materjal ta' kwalita' inferjuri li kien intuża biex isiru l-kaxxi fil-gym/canteen area, liema xogħol kellu jerga' jsir.

**Da parti tagħha, is-soċjeta' konvenuta, Avento MT Limited, ma tikkontestax illi d-diżinni kif ukoll il-*project plan* li ġew imħejjija u ppreżentati mill-attriċi, kienu**

approvati. Taqbel ukoll li kien Justin Anastasi, il-kap tar-riżorsi umani tal-kumpanija, li kien jikko-ordina mal-attriċi fuq bażi ġornaliera in konnessjoni mat-twettiq tal-proġett u kien jikkomunika magħha għan-nom tad-direttur Andrii Dobrovolskyi. Tisħaq iżda, illi ebda pagament dovut b’rabta mal-proġett, inkluż pagamenti lil suppliers, ħaddiema u lill-attriċi nnifisha, ma seta’ qatt isir mingħajr l-approvazzjoni minn qabel tad-direttur Andrii Dobrovolskyi, bl-istess mod li ebda xogħol, inkluż xogħolijiet addizzjonali jew alterazzjonijiet u varjazzjonijiet, ma seta’ jiġi approvat jekk mhux minnu personalment.

Andrii Dobrovolskyi xehed:-

*“All approvals should be negotiated and confirmed only directly with me ... she had to get my confirmation to pay.”*

Din il-verżjoni hi konfortata bix-xhieda ta’ Audrey Anne Vella li fiż-żmien tal-proġett kienet taħdem bħala *accounts specialist* mas-soċjeta’ konvenuta u ġiet prodotta bħala xhud mill-attriċi. Xehdet illi l-invoices li kienet tirċievi mingħand l-attriċi għall-ħlas tas-servizzi tagħha jew ħlas ta’ suppliers, kienet dejjem tgħaddihom lil Andrii Dobrovolskyi, lil ċertu Sergey u lil Justin Anastasi għall-approvazzjoni tagħhom u *“mingħajr Andrii ma kontx (sic!) nista’ nagħmel xejn.”*

Andrii Dobrovolskyi xehed illi kull komunikazzjoni bejnu u l-attriċi kienet issir tramite Justin Anastasi li kien jgħarrfu permezz ta’ email dwar il-ħtieġa ta’ xi approvazzjoni min-naħa tiegħu. Meta iżda, Justin Anastasi ma baqax impjegat mas-soċjeta’ konvenuta, għall-ħabta ta’ Diċembru 2019, huwa beda jikkomunika direttament mal-attriċi u beda jinnota li kienet qiegħa titlob ħlas għal laqgħat li ma kienux saru u ħlas għal ordinjiet li ma kienux ġew approvati u konfermati minnu preventivament.

Xehed ukoll li l-proġett ma ġiex eżegwit fiż-żmien miftiehem u diversi xhur wara li kellu jitlesta, kien għad hemm diversi xogħolijiet li kienu għadhom ma sarux. Ċaħad

iżda, li dan id-dewmien kien dovut għall-varjazzjoni fix-xogħolijiet ġia' miftiehma, u jekk tassew ġew ordnati xi xogħolijiet addizzjonali, dawn kienu xogħolijiet minuri li saru lejn il-bidu tal-proġett jew meta kien wasal nofs triq. Jattribwixxi d-dewmien fit-tlestija tal-proġett għal xogħol hażin u kwalita' inferjuri tal-għamara u finishings, li dwarhom kienet responsabbli l-attriċi.

Andrii Dobrovolskyi xehed ukoll illi lejn l-aħħar tal-proġett ġie kompilat *snag list* tax-xogħolijiet li ma sarux skont l-ispeċifikazzjonijiet jew kwalita' miftiehma (Dok. AD1) u r-rettifikazzjonijiet relattivi kellhom isiru skont kif speċifikat fl-imsemmi *snag list*. Madanakollu, dawn ix-xogħolijiet baqgħu ma sarux u eventwalment, is-soċjeta' konvenuta tterminat ir-relazzjoni kontrattwali mal-attriċi permezz ta' ittra li ntbagħtatet fit-22 ta' April 2020 (Dok. AD2). Ġie inkarigat ukoll perit *ex parte* biex jispezzjona x-xogħol ta' *interior design* u *l-finishings* li ġew eżegwiti taħt is-superviżjoni tal-attriċi u fir-rapport tiegħu, il-perit osserva diversi nuqqasijiet fl-eżekuzzjoni tax-xogħolijiet u l-kwalita' tal-materjal u nuqqas ta' konformita' mal-ispeċifikazzjonijiet miftiehma.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qiegħda titlob il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz dovut fuq ix-xogħolijiet eżegwiti minnha kif maħsub u maqbul fil-ftehim konkluz mas-soċjeta' konvenuta (Proposal-P354). Kif rajna, dan l-appalt huwa regolat minn ftehim bil-miktub, fejn il-partijiet qablu espressament li l-prezz (*'Fee'*) dovut lill-attriċi għall-prestazzjoni tas-servizzi speċifikati fil-Proposal-P354, huwa fis-somma globali ta' €21,092.50 inkluż VAT. Skont kif jirriżulta mill-istess Proposal-P354, is-soċjeta' konvenuta kellha tħallas depożitu ta' hamsin fil-mija tal-prezz kemm il-darba l-istima tiġi aċċettata. Mill-provi jirriżulta illi s-soċjeta' konvenuta ħallset dan id-depożitu fis-somma ta' €10,546.25<sup>3</sup> fis-26 ta' Marzu 2019<sup>4</sup>, fuq invoice P-355 maħruġ mill-attriċi, u ħallset ukoll is-somma ta' €5,273.12 rappreżentanti hamsa u għoxrin fil-mija tal-prezz globali, fil-25

---

<sup>3</sup> Dok. ID3.

<sup>4</sup> Ara xhieda ta' Ivan Darmanin u Dok. ID2.

ta' Ġunju 2019<sup>5</sup> in konformita' mat-termini tal-ħlas indikati u aċċettati f'Proposal-P354.

Il-bilanċ, fis-somma ta' €5,273.12, baqa' ma tħallasx. Is-soċjeta' konvenuta qiegħda tirrifjuta tħallas il-bilanċ reklammat mill-attriċi għaliex fil-fehma tagħha, ħafna mix-xogħol li kellu jiġi eżegwit taħt is-sorveljanza u responsabbilita' tal-attriċi, ma sarx skont l-ispeċifikazzjonijiet maqbula jew skont is-sengħa u l-arti. Issostni wkoll illi għalkemm dawn ix-xogħolijiet difettużi ġew identifikati fi *snag list* u kellhom jiġu rettifikati mill-attriċi, dawn baqgħu ma sarux tant illi kellha tittermina r-relazzjoni kuntrattwali mal-attriċi.

### **Bilanċ tal-Prezz skont 'Proposal-P354'**

Illi in kwantu għat-talba għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz dovut skont Proposal-P354, il-Qorti tibda biex tosserva illi skont kif jirriżulta mill-ittra datata 22 ta' April 2020 mibgħut lill-attriċi, li biha ġiet terminata r-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet, is-soċjeta' konvenuta affermat bla tlaqliq l-obbligu tagħha li tħallas il-bilanċ tal-'Fee' speċifikat fil-Proposal-P354 hekk kif l-attriċi tibgħat invoice aġġornat għall-ħlas ta' dan il-bilanċ.

F'dan l-avviż bil-miktub, is-soċjeta' konvenuta ma għamlet ebda riferenza għal xi vertenza eżistenti bejn il-partijiet jew negozjati li kienu qed isiru dwar xi ħlas pretiż mill-attriċi u ma għamlet ebda allegazzjoni għal xi xogħol mhux komplut, jew xogħol li ma kien sar skont is-sengħa u l-arti jew mhux skont l-ispeċifikazzjonijiet ordnati minnha. Fil-fatt, is-soċjeta' konvenuta ma fissritx, fl-ittra msemmija, ir-raġuni għat-terminazzjoni tal-kuntratt. Għalhekk, l-affermazzjoni bla riżerva tal-obbligu tas-soċjeta' konvenuta għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz reklammat mill-attriċi skont il-Proposal-P354, tiswa bħala rikonoxximent tal-obbligu tagħha għall-ħlas, liema

---

<sup>5</sup> Ara invoice P356 maħruġa mill-attriċi fl-24 ta' Ġunju 2019 – Dok. ID4.



obbligu kuntrattwali hu stipolat espressament fil-ftehim tad-19 ta' Frar 2019 taht is-sezzjoni intestata '*Default and Termination*'<sup>6</sup> fejn il-partijiet ftiehem hekk:-

*"if the Proposal-P354 is terminated for any reason, the Designer shall be entitled to payment of:-*

- *That part of the Fee for Services performed up to and including the through date of termination..."*

Minn dan il-Qorti fehmet illi irrispettivament mir-raġuni għat-terminazzjoni tal-kuntratt, u kompriż għalhekk xi nuqqas fis-servizzi prestati mill-attriċi, il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz miftiehem skont il-Proposal-P354, hu dovut f'kull każ lill-attriċi. B'żieda ma' dan għandu jingħad ukoll illi għalkemm is-soċjeta' konvenuta ma ressqitx prova li interpellat lill-attriċi bil-miktub, kif kienet marbuta tagħmel għat-terminazzjoni tal-ftehim, dwar morożita' fl-adempiment ta' xi obbligu kuntrattwali da parti tal-attriċi u li dan l-istat ta' morożita' baqa' jipersisti għal iktar minn 14-il ġurnata, ma jirriżultax li l-attriċi qiegħda tikkontesta l-validita' tat-terminazzjoni tar-relazzjoni kuntrattwali, għaliex ma saritx għal raġuni tajba jew ma saritx skont it-termini stipolati fil-ftehim tad-19 ta' Frar 2019.

B'żieda mal-premess, il-Qorti tistenna illi jekk tassew ix-xogħol ta' *interior design* u jew *project management* ma kienx gie mwettaq għas-sodisfazzjon tas-soċjeta' konvenuta, jew kien għad hemm xogħolijiet pendent f'ost dawk imsemmija fil-ftehim, li baqgħu ma sarux, din kienet tissemma fl-avviż tat-terminazzjoni, iktar u iktar meta fil-ftehim tad-19 ta' Frar 2019, il-morożita' ta' waħda mill-partijiet fit-twettiq ta' xi obbligu materjali taht il-ftehim tikkostitwixxi raġuni għat-terminazzjoni tar-relazzjoni kuntrattwali regolata mill-Proposal-P354.

Il-Qorti fliet il-korrispondenza elettronika skambjata bejn l-attriċi u Andrii Dobrovolskyi (esebit mill-attriċi) bejn Diċembru 2019 u Jannar 2020 u mkien ma riskontrat riferenza għal xi xogħolijiet li saru ħażin jew mhux skont is-sengħa u l-arti,

---

<sup>6</sup> Ara paġna 105 tal-atti proċesswali.

jew xi espressjoni ta' nuqqas ta' sodisfazzjoni bix-xogħol ta' *interior design* u *project management* imwettaq mill-attriċi, għajr għan-nuqqas tat-tlestija tax-xogħol f'uffiċju wiehed<sup>7</sup>. Iżda l-attriċi giet interpellata dwar ix-xogħol pendenti f'dan l-uffiċċju fis-27 ta' Diċembru 2019 filwaqt li l-ftehim gie terminat mis-soċjeta' konvenuta fit-22 ta' April 2020, mingħajr ebda prova li fil-frattemp, erba' xhur wara, dan ix-xogħol baqa' ma sarx jew kien għadu mhux komplut. Magħdud dan il-fatt illi s-soċjeta' konvenuta, min-naħa tagħha, baqgħet ma pproduċiet ebda korrisondenza jew avviż b'interpellazzjoni lill-attriċi biex tirrimedja xi xogħolijiet li ma sarux skont l-ispeċifikazzjonijiet miftiehma jew li saru ħażin.

Andrii Dubrovolskyi esebixxa *snag list* b'elenku tax-xogħolijiet kollha li kienu għadhom mhux kompluti jew li ma sarux b'mod sodisfaccjenti u kellhom jiġu rimedjati, u b'indikazzjoni wkoll tad-data għat-tlestija tax-xogħol (*'deadline for completion'*). Madankollu, il-Qorti tosserva illi x-xogħolijiet elenkati f'din il-lista kellhom jitlestew sa mhux iktar tard mit-2 ta' Frar 2020 u ma hemm assolutament xejn fil-provi proċesswali li juri illi l-*isnags* elenkati f'din il-lista ma ġewx rettifikati u x-xogħol ma ġiex komplut entro t-termini stabbiliti fl-*isnag list*. Tassew gie esebit ukoll *snag list* aġġornat (*'Dok. AD4'*) li jidentifika dawk in-nuqqasijiet li allegatament baqgħu mhux rimedjati<sup>8</sup> iżda la jirriżulta mill-provi min ikkompila din il-lista aġġornata jew meta giet kompilata, u lanqas giet sostanzjata din il-lista b'ritratti tax-xogħol jew *finishings* allegatament mhux kompluti jew difettużi u li baqa' ma tlestewx jew ma ġewx rimedjati, u l-valur rispettiv tagħhom. Mix-xhieda ta' Andrii Dubrovolskyi l-Qorti mhijiex konvinta li huwa kien involut fl-identifikazzjoni tad-difetti u fil-kompilazzjoni ta' din il-lista<sup>9</sup> u mhux sejra tagħti fejda lil dokument li għalkemm gie esebit fl-atti, m'huwiex konfortat jew sostanzjat bix-xhieda tal-persuna jew persuni li jafu personalment bil-kontenut tiegħu.

---

<sup>7</sup> "... absolutely nothing has been done in our office." Email tas-27 ta' Diċembru 2019, paġna 19 tal-atti tal-kawża.

<sup>8</sup> 'Not done', fl-aħħar kolonni.

<sup>9</sup> "An updated snag list was drawn up" – Affidavit ta' Andrii Dubrovolskyi, paġna 79 tal-atti tal-kawża.

Huwa minnu wkoll li s-soċjeta' konvenuta inkarigat perit, Godwin Abela, li hejja rapport<sup>10</sup> fejn identifika nuqqasijiet f'xi materjal u xogħol ta' *finishes*, u xogħolijiet li ma sarux skont l-ispeċifikazzjonijiet tal-klient, iżda huwa daqstant minnu illi dan ir-rapport gie mhejji fl-20 ta' Awwissu 2020 wara spezzjoni li saret fl-uffiċini tas-soċjeta' konvenuta fis-16 ta' Lulju 2020, cioè' iktar minn tliet xhur wara t-terminazzjoni tar-relazzjoni kuntrattwali u r-rikonoxximent da parti tas-soċjeta' konvenuta tal-obbligu tagħha għall-ħlas tal-bilanċ dovut għas-servizzi reżi mill-attriċi skont il-ftehim. M'hemmx dubju li s-soċjeta' konvenuta kienet konxja u f'kull każ messha kienet konxja, meta tterminat ir-relazzjoni kuntrattwali fit-22 ta' April 2020, li kien sar xogħol allegatament mhux skont l-ispeċifikazzjonijiet jew xogħol difettuż u ta' kwalita' inferjuri iżda minkejja dan, affermat l-obbligu kuntrattwali tagħha għall-ħlas tal-bilanċ dovut. Il-fatt illi in segwitu gie inkarigat perit biex jispezzjona x-xogħol u jirrapporta formalment dwar l-allegat xogħol ħażin, ma jista' jnaqqas xejn mir-rikonoxximent bla riżerva u bil-miktub da parti tas-soċjeta' konvenuta tal-obbligu tagħha għall-ħlas, magħmul espressament f'waqt meta kwalsiasi nuqqasijiet fis-servizzi prestati mill-attriċi jew fil-kwalita' tal-materjal jew xogħol supplit taħt is-supervizjoni tagħha, kellhom diġa' jkunu evidenti għaliha.

Huwa paċifiku fil-ġurisprudenza in materja ta' appalt<sup>11</sup> illi min jiġi inkargiat biex iwettaq biċċa xogħol għandu obbligu li jagħti riżultat siewi u ta' vantaġġ lill-komittent u jekk jeżegwixxi ħażin l-appalt jew ma jagħtix riżultat tajjeb m'huwiex intitolat għal ebda ħlas u jkun responsabbli biex jagħmel ix-xogħol rettifikatorju opportun, kif ukoll għad-danni li jiġu mit-twettiq ħażin tax-xogħol. Jinsab ritenut ukoll illi bniedem tas-sengħa jew appaltatur li jrid jaqdi d-doveri tiegħu skont l-arti u s-sengħa, u li jaf jew messu jaf il-konsegwenzi ta' deċiżjoni li jiġi applikat materjal mhux idoneju, huwa

---

<sup>10</sup> Rapport f'paġna 125 et sequitur tal-atti tal-kawża, konfermat bil-ġurament fit-8 ta' Lulju 2022. Ara wkoll Dok. AD3.

<sup>11</sup> Ara fost sentenzi oħrajn, **Coleiro Yacht Finishes Limited vs Easysell Kia (Malta) Limited**, deciza 9 ta' Novembru 2012 mill-Qorti tal-Appell; **John Borg et vs Emanuel Galea et**, Appell Civili deciz 19 ta' Mejju 2009 u **Grima et v. Grech**, deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fil-5 ta' Ottubru 2010.

responsabbli għall-għażla tal-materjal, anke jekk l-istruzzjonijiet għal dak l-użu jkunu ingħataw mill-komittent<sup>12</sup>.

In propositu tar-rimedji disponibbli lill-komittent tal-appalt, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza fl-ismijiet **Lawrence Formosa et vs Silvio Felice**, fissret kif il-Qrati ppronunzjaw ruħhom diversament dwar din il-materja u dan skont iċ-ċirkostanzi partikolari ta' kull każ, u riteniet:-

*“Kif jidher mis-sentenzi fuq citati, il-Qorti taghna f'certi kazijiet ordnaw il-hlas ta' prezz tal-appalt stabbilit “a misura” meta kien hemm difett parzjali mhux sostanzjali fix-xoghol, izda awtorizzaw lill-komittent jirritjeni parti mill-prezz sakemm l-appaltatur isewwi d-difetti. F'kazijiet ohra, fejn ix-xoghol gie ezegwit in parti sewwa u in parti hazin, giet negata lill-appaltatur kull parti mill-prezz fuq il-motiv li x-xoghol ma kienx sar skond ma titlob is-sengha. F'kazijiet ohra, l-Qorti ordnat li titnaqqas, mis-somma li tigi mhallsa, s-somma stmata mill-perit bhala kumpens ghad-difett fix-xoghol.”*<sup>13</sup>

Fis-sentenza fl-ismijiet **John Borg et vs Emanuel Galea et**<sup>14</sup>, intqal hekk:-

*“Huwa principju assodat in materia li jekk n-nuqqasijiet riskontrati fix-xoghol esegwit huma essenzjali jew radikali, l-appaltant jista' jitlob li jigi dikjarat li l-kuntratt jinhall minhabba nuqqas ta' twettiq, u li jithallas id-danni minghand l-appaltatur. Jekk però n-nuqqasijiet riskontrati ma jkunux essenzjali jew radikali izda, jistghu jigu riparati, l-appaltatur ma ghandux jitqies inadempjenti izda, jkollu l-obbligu li jsewwi x-xoghol hazin jew jaccetta tnaqqis fil-prezz.”*<sup>15</sup>

---

<sup>12</sup> **Raymond Mallia noe vs Martin Mizzi noe**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta' Mejju 2003. Dan għaliex l-appaltatur għandu l-obbligu li jggarantixxi mhux biss il-bonta` tax-xoghol tieghu, izda wkoll il-bonta` tal-materjal adoperat:- « F'kull kaz pero` dan ma jeliminax il-fatt illi min jintraprendi bicca xoghol hu obligat u jitqies dejjem responsabbli li jaghti opra sodisfacenti (Vol. XLII P II p 1003). Din ir-responsabilita` tikkolpaxxi mhux biss xoghol hazin imma anke xoghol ezegwit b'materjal hazin. Tant dan hu hekk li dejjem skond gurisprudenza affermata l-appaltatur hu tenut jggarantixxi l-bonta` tax-xoghol tieghu ... kif ukoll il-bonta` tal-materjal adoperat”. (Vol. XXX IX P I p 442)

<sup>13</sup> Cit. Nru. 1249/90, deciza 27 ta' Gunju 2002. Emfasi ta' din il-Qorti.

<sup>14</sup> Appell Civili 19 ta' Mejju 2009.

<sup>15</sup> Vide wkoll **Jesmar Valletta et v. Patrick Grech et**, deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-20 ta' Marzu 2003.

Stabbilit dan, il-Qorti tqis illi anke jekk għal mument kellu jiġi aċċettat it-teżi tas-soċjeta' konvenuta li x-xogħol tal-għamara li ġie ordnat mill-attriċi sar hażin u kien ta' kwalita' inferjuri minn dak mistenni jew miftiehem u li l-attriċi kienet inadempjenti fl-obbligi tagħha li twettaq xogħol ta' *interior design* u *project management* skont l-istandards pattwiti, xorta waħda ma hemmx lok għal xi tnaqqis fil-prezz reklamat għall-eżekuzzjoni tal-appalt. Dan qed jingħad għaliex is-soċjeta' konvenuta ma ressqet ebda prova li tistabilixxi bi preċiżjoni liema materjal jew *finishes* saru hażin, il-valur ta' kull partita ta' xogħol individwali u l-ispejjeż li jinħtieġu jintefqu għat-tiswija tad-difetti riskontrati, u baqgħet ma kwantifikatx l-ammont li tippretendi li għandu jiġi mnaqqas mill-kont tal-attriċi.

Il-Perit Godwin Abela fir-rapport tiegħu identifika d-difetti fil-*finishes* u għamara, biss b'mod ġenerali mingħajr ma assoċja l-kostatazzjonijiet tiegħu ma' ritratti u jew invoices marbutin mal-allegat xogħol hażin jew materjal ta' kwalita' inferjuri biex dan jiġi identifikat kif imiss u bi preċiżjoni. Dan meta l-proġett ta' *interior design* kien mifrux fuq xejn inqas minn tliet sulari ta' blokk appartamenti. Iktar minn hekk, huwa ma għamel ebda kwantifikazzjoni tal-valur tal-għamara u finishes li saru hażin jew mhux skont l-ispeċifikazzjonijiet pattwiti, u l-valur tax-xogħol rettifikatorju meħtieġ għall-eliminazzjoni tad-difetti jew biex ix-xogħol jerga' jsir skont l-ispeċifikazzjonijiet ordnati u d-diżinni approvati.

Għaldaqstant fin-nuqqas ta' provi, il-Qorti qatt ma tistax tikkwantifika hi stess xi ammont li għandu jitnaqqas minhabba inadempjenza da parti mill-attriċi fl-obbligi kuntrattwali, mill-bilanċ tal-prezz reklamat minnha, u jekk issir xi kwantifikazzjoni fiċ-ċirkostanzi, din tkun il-frott biss ta' spekolazzjoni u konġetturi li ma għandhom ebda post f'konsiderazzjonijiet u deċiżjonijiet ġudizzjarji.

Billi kienet is-soċjeta' konvenuta li asseriet li hemm xi x-xogħolijiet li ma baqgħu ġewx kompluti u oħrajn li kienu difettużi u ta' kwalita' inferjuri li jisthoqq li jinżamm il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz reklamat mill-attriċi għas-servizzi prestati minnha skont il-

Proposal-P354, kien jinkombi lilha l-oneru li tressaq provi biżżejjed biex tikkonvinci lill-Qorti illi l-attriċi baqgħet ma wettqitx ix-xogħol appaltat lilha, jew ma wettqitux kif imiss. Izda kif rajna, din il-prova hi mankanti u għalhekk ma hemm xejn li jimpedixxi l-akkoljiment tat-talba tal-attriċi għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz dovut lilha skont il-Proposal-P354.

Għaldaqstant, it-talba tal-attriċi fir-Rikors sa fejn tikkonċerna l-ħlas tal-bilanċ dovut fuq Proposal-P354 fis-somma ta' €5,273.13 timmerita li tiġi akkolta.

### **Hlas għal Servizzi Addizzjonali**

Illi l-attriċi talbet ukoll il-ħlas tal-prezz għal servizzi addizzjonali li kellha tippresta lis-soċjeta' konvenuta b'riżultat ta' varjazzjonijiet fid-diżinni ġia' approvati jew f'xogħol li kien diġa' sar, kif ukoll għal xogħol addizzjonali li ġie ordnat b'żieda għax-xogħol kuntrattat oriġinament. Dan bir-rata ta' €50 fis-sieġha (eskluz VAT) in kwantu 68 sieġha xogħol.

Il-lista tax-xogħolijiet addizzjonali li dwarhom l-attriċi tippretendi l-ħlas fis-somma ta' €3,400.00 pju' VAT skont l-invoice maħruġ minnha fid-29 ta' Jannar 2020<sup>16</sup>, huma dawk li jinsabu elenkati fil-lista li ntbagħtet permezz ta' email lil Andrii Dobrovolskyi, id-direttur tas-soċjeta' konvenuta fl-24 ta' Frar 2020 (Dok. Ċ).

Il-Qorti tibda biex tosserva illi kif diġa' ngħad qabel, fil-ftehim bil-miktub 'Terms and Conditions', konkluz fid-19 ta' Frar 2019, il-partijiet qablu espressament illi fl-eventwalita' li jekk il-Proposal-P354 jiġi terminat għal kwalsiasi raġuni, l-attriċi tkun intitolata għall-ħlas ta':-

- *That part of the Fee for Services performed up to and including the through date of termination; and*

---

<sup>16</sup> Dok. D, invoice P357, paġna 23 tal-atti tal-kawża.

- *The costs of any Goods ordered prior to termination which cannot be cancelled. ....”*

Fil-ftehim, ‘*Fee*’ gie mfisser espressament bħala: “... *the remuneration payable by the Client to the Designer as outlined in Proposal–P354 and as adjusted from time to time in accordance with the services required in ‘Proposal–P354’.*”

Għall-Qorti dan ifisser illi fl-eventwalita’ tat-terminazzjoni tal-ftehim tal-appalt l-attriċi m’hiġiex intitolata għall-ħlas ta’ renumerazzjoni li mhux dovut għal dawk is-servizzi prospettati f’Proposal–P354, u skont l-attriċi nnfisiha, is-servizzi li dwarhom qed tirreklama l-ħlas, ġew prestati b’żieda mas-servizzi miftiehma u kompriżi fl-imsemmi Proposal.

Jidher li l-attriċi qiegħda tistrieħ fuq il-patt stipolat fil-ftehim taħt l-intestatura ‘*The Services*’ fejn il-partijiet ftiehm:

*“If the Designer performed any services for the Client which are not listed, **but confirmed by means of email correspondence**, then they shall be charged (time and material) at an hourly rate of 50 euro per hour (plus vat), material costs will be presented to the client by means of receipts (should there be any) unless stated otherwise on email.”* (emfasi tal-Qorti)

Din il-klawsola hi ċara u ma tħallix lok għal interpretazzjoni. Hu manifest illi l-partijiet riedu li s-servizzi li jiġu reżi lil hinn jew b’żieda ma’ dawk aċċettati u pattwiti fil-Proposal–P354, kellhom jiġu konfermati permezz ta’ korrisondenza elettronika biex ikunu soġġetti għall-ħlas. L-attriċi tishaq illi l-ħtieġa għall-prestazzjoni tas-servizzi addizzjonali kienet dovuta għal varjazzjonijiet fix-xogħol diġa’ approvat anke wara li dan ikun diġa’ sar, u xogħolijiet ġodda ordnati b’żieda ma’ dawk formanti parti mill-Proposal-P354 u l-*project plan*.

Minn eżami tal-patt konvenzjonali konkluz bejn il-partijiet fid-19 ta' Frar 2019, jirriżulta illi huma ftiehm wkoll espressament fis-sezzjoni intestata 'General', illi "*no amendment or variation of the Proposal–P354 is valid or binding on the Designer unless made in writing and signed by the Client and the Designer.*" Għall-Qorti dan ifisser illi biex l-attriċi tista' tirreklama b'suċċess il-ħlas għall-eżekuzzjoni ta' xi xogħol jew l-għoti ta' servizz mhux kompriż jew prospettat diġa' fil-Proposal–P354, li l-ħtieġa għalih ikun dovut għal xi varjazzjoni tax-xogħol miftiehem fil-Proposal-P354, qabel xejn il-varjazzjoni kellha tkun awtorizzata bil-miktub bi ftehim bejn l-attriċi u s-socjeta' konvenuta. Fil-fehma tal-Qorti, hekk biss setgħet l-attriċi tivvanta legittimament jedd għall-ħlas ta' servizzi addizzjonali kif prospettat fil-ftehim bil-miktub, bir-rata ta' €50 fis-sieġha (eskluz VAT), li jiġu reżi minħabba varjazzjoni fil-proġett kif diġa' approvat fil-Proposal-P354<sup>17</sup>.

Illi għandu jingħad illi l-ftehim tad-19 ta' Frar 2019 gie ffirmat miż-żewġ partijiet bl-inkluzjoni tal-klawsola fuq imsemmija u għaldaqstant, ma jista' jkun hemm ebda dubju li din tiffirma parti mill-patt konvenzjonali li jorbot liż-żewġ partijiet kontraenti. U għaladarba jirriżulta li hemm konvenzjoni, din għandha tiġi osservata għaliex hija l-espressjoni manifesta tal-volontà tal-partijiet: *pacta sunt servanda*. Kif inhuwa ritenut b'mod paċifiku fil-ġurisprudenza tal-qrati tagħna, il-prinċipju fundamentali li jirregola l-liġi tal-kuntratti:-

*“jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettati u li hi l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda.”*<sup>18</sup>

---

<sup>17</sup> Tabilhaqq kien il-ħsieb tal-partijiet li mhux biss kull servizz addizzjonali, iżda wkoll kull talba għall-ħlas u kull dokument marbut mal-appalt ikunu approvati bil-miktub, tant illi fis-sezzjoni intestata 'General', il-partijiet fisseru illi "*All notices to be given hereunder shall be transmitted in writing either by registered mail or electronic mail with return confirmation of receipt and shall be sent to the addresses identified in Proposal – P354, unless notification of change of address is given in writing. Notice shall be effective upon receipt.*"

<sup>18</sup> Qorti tal-Appell - 5 ta' Ottubru, 1998 – **Gloria mart Jonathan Beacom et vs L-Arkitett u Inġinier Ċivili Anthony Spiteri Staines.**



Fis-sistema ġuridika Maltija, dan il-kunċett huwa inkorporat fl-Artikolu 992 tal-Kodici Civili, filwaqt illi l-prinċipji regolanti in materja, li ġew konsistentement enunċjati u ribaditi mill-Qorti tagħna, huma dawk li ġew imfissrin u elenkati elokwentement mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Mark Bugeja et vs Geoffrey Camilleri**<sup>19</sup>:-

“i) *“F’materja kontrattwali l-ftehim hu ligi għall-partijiet kontraenti (Art. 992 (1) Kodici Civili ...*

*ii) Ir-regola fundamentali hija dettata mill-Artikolu 1002 tal-Kodici Civili li jgħid li meta l-kliem tal-kuntratt mehud fis-sens li għandu skond l-uzu fiż-żmien tal-kuntratt, hu car m’hemmx lok għall-interpretazzjoni (Vol.XXXIV.i.p27) fejn inghad li “l-interpretazzjoni għandha tittiehed mill-atti innifsu u mhux minn provi estraneji, speċjalment meta l-interpretazzjoni hija relattiva għall-kwistjoni principali”.*

*iii) Illi meta s-sens letterali tal-kelma ma jaqbilx ma’ l-intenzjoni tal-partijiet kontraenti kif tidher car mill-pattijiet mehudin flimkien, għandha tipprevali l-intenzjoni. ... Irid jirrizulta bla dubju li s-sens tal-klawsola li tkun, jista’ biss jiġi nterpretat b’mod univoku għax hu car. Irid jirrizulta wkoll li dan is-sens car tal-kliem ma jkunx jaqbel ma’ dak li kellhom f’moħhom il-partijiet kollha u mhux ma’ dak biss li xi wahda mill-partijiet kellha f’rasha u dan irid jidher mill-pattijiet kollha tal-kuntratt mehudin flimkien ...<sup>20</sup>*

*iv) Fl-applikazzjoni tar-regoli ta’ interpretazzjoni, mhux l-interpretazzjoni tal-kontendenti għall-kliem tal-ftehim jew is-sens divers li huma jagħtu lill-kliem li jiswa imma dak li huwa importanti “hu l-qari oggettiv tal-gudikant li jagħti lill-kliem is-sens ordinarju tiegħu fil-kuntest ta’ kif gie uzat mill-kontraenti li għandu jorbot ...”*  
(emfasi ta’ din il-Qorti)

<sup>19</sup> Deciza nhar id-29 ta’ Marzu 2012.

<sup>20</sup> Fir-rigward, intqal ukoll: “Kwindi, fejn il-kitba hi ċara, dak li kien miftiehem għandu joħroġ mill-istess kitba u mhux minn dak li seta’ kellhom f’moħhom il-partijiet (ara Brincat vs. Saliba, deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-14 ta’ Novembru 1983).” - **Clive Simpson noe vs John Saliba noe**, deciza mil-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fit-22 ta’ Ġunju 2004.

Huwa relevanti in tema wkoll il-prinċipju tal-buona fede fl-eżekuzzjoni tal-kuntratti, li huwa kuncett li jsib il-fondament tiegħu fil-prinċipji ta' ġustizzja, raġjonevolezza u onesta` u, bhall-prinċipju ta' *pacta sunt servanda*, jikkostitwixxi wkoll norma kardinali tal-liġi kontrattwali li hi manifestat fl-Artikolu 993 tal-Kodici Civili. Dan jeħtieġ illi t-termini kuntrattwali li jkunu ġew pattwiti bejn il-partijiet, jiġu rispettati u onorati u jobbligaw mhux biss għal dak li jingħad fihom, iżda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ġgħib magħha l-obbligazzjoni.

B'applikazzjoni tal-insenjament fuq riprodott u minn qari tal-pattijiet kollha tal-ftehim, meħudin flimkien, hija l-fehma tal-Qorti li l-kliem tal-konvenzjoni bejn il-partijiet, huwa inekwivoku u ma tirravviża ebda dubju kwalsiasi dwar it-tifsira u l-iskop tal-applikazzjoni tal-klawsola dwar il-ħlas ta' servizzi addizzjonali li jiġu reżi mill-attriċi lil hinn minn dawk ravvizati fil-Proposal-P354.

Il-fatt illi Justin Anastasi seta' approva verbalment xi varjazzjonijiet fix-xogħol mingħajr dawn il-varjazzjonijiet ma ġew pattwiti bil-mitkub bil-kunsens tad-direttur tas-soċjeta' konvenuta, ma jfissirx illi l-attriċi kienet awtorizzata twettaq dawn ix-xogħolijiet, wisq inqas tippretendi xi ħlas għal servizzi addizzjonali reżi minnha b'riżultat tal-varjazzjoni fix-xogħol. Il-konvenzjoni hi ċara fejn tistipola li l-approvazzjoni jew konferma bil-miktub tal-klient hi dejjem meħtieġa għal kull varjazzjoni u modifika tal-'Proposal-P354' kif ukoll għall-ħlas għal kull servizz addizzjonali reżi mill-attriċi.

**Dan ifisser illi biex tistrieħ fuq il-patt konvenzjonali għall-ħlas ta' servizzi addizzjonali mhux elenkati fil-Proposal-P354, bir-rata ta' €50 fis-siegha (eskluz VAT) u b'riżultat ta' xi varjazzjoni fix-xogħolijiet jew xogħol ġdid ordnat mis-soċjeta' konvenuta, l-attriċi kellha tipproduċi mhux biss il-lista tas-servizzi addizzjonali allegatament prestati, iżda wkoll konferma bil-miktub permezz ta' *e-mail* li kull wiehed minn dawn is-servizzi addizzjonali twettqu jew setgħu jitwettqu, u jekk dawn is-servizzi ġew eżegwiti minhabba varjazzjonijiet jew**

**xogholijiet approvati skont kif pattwit fil-ftehim, il-prova li l-invoices tal-varjazzjonijiet u xogholijiet addizzjonali ġew approvati bil-miktub miż-żewġ partijiet kontraenti. Prova li baqgħet ma nġabitx.**

Hawnhekk, jiġi osservat illi x-xhud tal-attriċi, Elvir Becirovic, li kien ħa ħsieb l-istallazzjoni tal-planters, ikkonferma fix-xhieda tiegħu<sup>21</sup> li s-soċjeta' konvenuta baqgħet ma ħallsitux għal xogħolu: skont kif jirriżulta mil-lista Dok. C, dan ix-xogħol kien wieħed mill-modifiki li skont l-attriċi ġew mitluba mis-soċjeta' konvenuta, fejn il-planters kellhom jintgħażlu godda bir-riżultat li l-ħitan kellhom jerggħu jiġu diżinjati mill-ġdid<sup>22</sup>.

Dan hu konsistenti mal-verżjoni tad-direttur tas-soċjeta' konvenuta Andrii Dobrovolskyi li f'email li baqgħat lill-attriċi fil-31 ta' Diċembru 2019, esebit mill-attriċi nnifisha, ippuntwalizza li *“Work, orders or delivery without my written consent are considered inconsistent and will not be accepted for discussion or payment”*<sup>23</sup>, u kien kategoriku, bħalma kienet ukoll Audrey Ann Vella, meta xehed illi kull invoice u pagament kellu jiġi approvat minnu bħala d-direttur tal-kumpannija. Għalkemm l-attriċi wiegħbet għal dan b'email fejn dikjarat *“All future order (sic.) will be emailed to your (sic.) for an approval, instead of Justin.”*, din m'hijiex prova kif imiss li s-servizzi addizzjonali li kienu ġew prestati mill-attriċi b'żieda mas-servizzi elenkati fil-Proposal-P354, kienu qed jiġu approvati skont it-termini espressi tal-ftehim konkluż bejn il-partijiet.

Fil-fatt, l-attriċi ma pproduċiet ebda email jew konferma bil-miktub tas-servizzi addizzjonali elenkati fil-lista Dok. Ċ u iktar minn hekk, hi nieqsa l-prova tax-xogħolijiet addizzjonali jew varjazzjoni ta' xogħolijiet ordnati mis-soċjeta' konvenuta, għaliex kif rajna, dawn ukoll kellu jkun hemm qbil dwarhom bil-miktub bejn iż-żewġ partijiet. Jiġi osservat ukoll illi la Andrii Dobrovolskyi u lanqas Justin Anasatasi ma

---

<sup>21</sup> Xhieda tas-27 ta' Settembru 2021.

<sup>22</sup> *“6. Project-manager the installation of these ('new') planters with Elvir the installer and get it all filled up with plants and staged.”*

<sup>23</sup> Paġna 18 tal-atti proċesswali.

ġew murija jew konfrontati bil-lista kompilata mill-attriċi bis-servizzi żejda minnha prestati b'riżultat ta' xogħolijiet żejda u varjazzjonijiet allegatament ordnati mis-socjeta konvenuta, biex jikkonfermaw illi dawn kienu ordnati u approvati u tassew saru. Għalkemm fix-xhieda tagħhom quddiem il-Qorti huma affermaw li tassew saru xi modifiki u xogħolijiet addizzjonali, baqgħu qatt ma fissru f'hiex dawn kienu jikkonsistu, wisq inqas xehdu li dawn kienu jikkorrispondu max-xogħolijiet elenkati fil-lista Dok. C li ġiet mibgħuta mill-attriċi lil Andrii Dobrovolskyi fl-24 ta' Frar 2020.

Il-Qorti fehmet ukoll li l-ewwel darba li l-lista ta' servizzi addizzjonali li dwarhom l-attriċi qed tirreklama l-ħlas (Dok. Ċ), intbagħtet lis-socjeta' konvenuta għal konferma, kien tabilhaqq fl-24 ta' Frar 2020 permezz tal-email appena msemmi. Dan qed jingħad ukoll għaliex l-attriċi nnifisha fl-Affidavit tagħha xehdet illi waqt laqgħa li kellha ma' Andrii Dobrovolskyi fit-28 ta' Jannar 2020 hu kien talabha tibagħtlu lista tax-xogħolijiet. Għalkemm l-attriċi xehdet ukoll li waqt l-imsemmija laqgħa Andrii Dobrovolskyi kien approva x-xogħolijiet addizzjonali li kienet għamlet, u wkoll dawk li kienu għadhom qed isiru, dan hu miċħud mid-direttur tas-socjeta' konvenuta li xehed illi x-xogħolijiet li dwarhom l-attriċi talbet ħlas ta' servizzi addizzjonali qatt ma kienu approvati minnu. Da parti tagħha, is-socjeta' konvenuta tikkontesta li dawn ix-xogħolijiet addizzjonali ġew approvati bil-miktub mid-direttur tagħha u fl-ittra tat-22 ta' April 2020 li permezz tagħha ġie terminat ir-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet, is-socjeta' konvenuta għamiltha ċar li tkun disposta tħallas għal sigħat żejda ta' xogħol **kemm il-darba tiġi provduta prova tal-konferma kif maħsub taht is-sezzjoni intestata 'The Services' fil-ftehim.** u l-attriċi baqgħet ma pproduċiet ebda konferma bil-miktub jew b'email tas-servizzi addizzjonali li dwarhom qed titlob il-ħlas.

Ma jirriżultax lanqas li dawn is-servizzi addizzjonali kienu ġew approvati minn Justin Anastasi għan-nom tad-direttur Andrii Dobrovolskyi, għaliex mhux biss Justin Anastasi f'ebda waqt ma xehed li huwa kien approva li jingħataw xi servizzi addizzjonali mill-attriċi mhux inkluzi fil-Proposal-P354, iżda wkoll għaliex hi nieqsa l-prova tal-ftehim bil-miktub li jikkonvalida t-twettiq ta' dawn il-varjazzjonijiet u jew

xogħolijiet addizzjonali, kif ukoll tal-korrispondenza elettronika li ntbagħtet b'konferma tas-servizzi addizzjonali korrispondenti li jeħtieġu li jiġu reżi mill-attriċi.

Fuq kollox iżda, u lil hinn mill-konsiderazzjonijiet ġia' magħmula b'rabta mas-servizzi addizzjonali allegatament reżi mill-attriċi, il-Qorti tqis li l-attriċi naqset milli tressaq il-prova li s-servizzi li hija pprestat, indikati fil-lista Dok. C, ma kienux diġa' kompriżi fix-xogħol proġettat u elenkat fil-Proposal-P354.

Hekk per eżempju, il-Qorti tqis li huwa ftit spjegabbli kif is-servizz "addizzjonali" deskritt bħala "*furniture selection and quote, delivery of C-level office*" ma kienx prospettat u kompriż fis-servizzi deskritti fil-Proposal-P354, fejn hu evidenti li l-attriċi kellha tipprovdi dizinni għal numru ta' uffiċini fuq tliet livelli, kif ukoll kellha tipprovdi *quotations* għal xejn inqas minn mija u ħamsin skrivanija għall-uffiċini, tliet *reception desks*, u għamara għall-*boardroom* u għall-*meeting area* u *waiting area*. Fil-fatt, l-attriċi baqgħet ma produciex fl-atti d-dizinni (*renders*) approvati orginarjament, u d-dizinni kif ġew allegatament emendati fuq talba tas-soċjeta' konvenuta u li kellhom juru l-modifiki deskritti fil-lista Dok. C, fosthom fil-ħitan u fl-*auditorium* u fil-*layout* u jew dizinn tal-għamara<sup>24</sup>, biex tiġġustifika l-asserzjoni tagħha li dawn għandhom jitqiesu bħala servizzi addizzjonali.

Fuq kollox, skont il-Proposal-P354, fost is-servizzi li kellhom jiġu prestat mill-attriċi, insibu:

*"5.04 Coordinating and supervising all the works and supplies, ensuring compliance with the client's requirements."*

L-attriċi naqset ukoll milli tipproduci l-*quotations* originali kif approvati mis-soċjeta' attriċi u dawk ġodda, biex tissostanzja l-allegazzjoni li *storage cabinets* ma kienux dawk ġia' proġettati fid-dizinni u l-buġit originali. Dan meta skont il-Proposal-P354,

---

<sup>24</sup> Ara wkoll paragrafu 8 fil-lista Dok. C: "*Moving the L6 reception partition wall, and all electrical lighting and sockets that came with it. Project -managed that.*" Ukoll, paragrafu 9: "*Choosing and quoting new storage solutions for L5*" u paragrafu 11: "*Changing the full design of L4 after it was confirmed – from similar to L*".

fost il-quotations li kellhom jiġu provduti mill-attriċi, insibu quotations għal “*Lock-up filing cabinets*”. Hi mankanti wkoll il-prova li kien sar bdil f’dak li għandu x’jaqsam mad-diżinni tal-istess cabinets jew id-diżinni tal-iskrivaniġi. Kif rajna, il-fornitura u installazzjoni ta’ għadd ta’ skrivaniġi kienet ġia’ proġettata u maqbula fil-Proposal-P354, bħalma kien proġettat ukoll fis-servizzi li kellhom jiġu prestati minnha “*meeting suppliers onsite, discussing the designs, taking measurements for the quotes*”.

In kwantu għas-servizzi addizzjonali konsistenti f’”*Several meetings with AC engineer and Electrician Waylon and Air Filtering Adrian, Alberta for fire-alarm and Jonathan for speakers, sockets ...*”, hawnhekk ukoll il-Qorti, fin-nuqqas ta’ spjega da parti tal-attriċi fix-xhieda tagħha għaliex inżammu dawn il-laqgħat, diffiċilment tista’ taċċetta li dawn kienu servizzi li jmorru lil hinn mill-iskop tas-servizzi prospettati u maqbula fil-Proposal-P354, meta kif diġa’ ngħad, is-servizzi li kellhom jiġu prestati minnha kienu jinkludu: “*meeting suppliers onsite, discussing the designs, taking measurements for the quotes*”.

Minbarra dan, u f’kull każ, il-Qorti tistenna wkoll illi meta jintalab il-ħlas għal servizzi skont rata fis-siegħa, għandu jkun identifikat in-numru ta’ sigħat allokat għal kull partita xogħol u għandu jingħata wkoll tagħrif biżżejjed, inkluż permezz ta’ dati u jew dokumenti relatati, biex jiġġustifika l-ħlas mitlub. Izda l-attriċi la ressqet prova li dawn il-laqgħat tassew saru, u lanqas ipprovdiet indikazzjoni tad-data tal-laqgħat rispettivi u kemm damet kull laqgħa. Il-lista Dok. C ma fiha ebda indikazzjoni dwar kif ġew imqassmin is-sigħat totali ta’ xogħol addizzjonali in kwantu għal kull partita xogħol jew laqgħa individwali.

Il-Qorti taqbel mal-abbli avukat tal-attriċi fejn fin-nota ta’ sottomissjonijiet tagħha, argumentat illi tezisti presunzjoni favur in-non-gratuwita` tal-prestazzjoni tas-serviġi, u b’mod generali, min jippresta s-servizzi tiegħu taht kwalsiasi forma, għal vantagg ta’ ħaddiehor, hu intitolat għal kumpens, in omagġ għall-prinċipju *omnia labor, optat premium*. Izda fil-każ in diżamina, il-jedd għall-ħlas għal servizzi addizzjonali kien regolat espressament b’konvenzjoni bil-miktub bejn il-partijiet li jispeċifika l-

proċedura li kellha tiġi osservata biex l-attriċi jkollha jedd għall-ħlas fir-rata maqbula b'applikazzjoni tal-prinċipju *pacta sunt servanda*.

Għladaqstant, kollox magħdud, il-Qorti hi tal-fehma li l-attriċi ma għandhiex jedd għall-ħlas għal servizzi addizzjonali għaliex rinfaccjata bil-kontestazzjoni tas-soċjeta' konvenuta, la għabet prova kif imiss li dawn is-servizzi huma tassew servizzi li ma kienux kompriżi fil-Proposal-P354 u li ġew tassew reżi, u lanqas uriet li l-modifiki u x-xogħolijiet addizzjonali li minhabba fihom kellha tippresta servizzi addizzjonali, ġew approvati bil-miktub mis-soċjeta' konvenuta skont kif pattwit espressament fil-ftehim li jirregola r-relazzjoni kontrattwali bejn il-partijiet.

Minn eżami tal-*statement of account* anness mar-Rikors promotur, jirriżulta li l-attriċi baqagħlha tithallas bilanċ fis-somma ta' €5,273.13 fuq l-invoice P354<sup>25</sup> iżda, kif appena deċiż, ma ppruvatx kif imiss il-jedd ukoll għall-ħlas tas-somma ta' €3,400 pju' VAT ghax-xogħolijiet addizzjoni skont invoice P367.

**Għal dawn il-motivi taqta' u tiddeċiedi illi filwaqt illi tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta' konvenuta fir-Risposta tagħha safejn hu kompatibbli ma' dak hawn deċiż, tilqa' biss parzjalment it-talba attriċi u tikkundanna lis-soċjeta' konvenuta AVENTO MT LIMITED thallas lil JADE BOYE is-somma ta' hamest elef mitejn u tlieta u sebghin Euro u tlettax-il ċenteżmu (€5,273.13) rappreżentanti l-bilanċ dovut fuq 'Proposal-P354'. Tiċhad it-talba attriċi għall-kumplament tal-ammont reklamat.**

**L-ispejjeż jithallsu nofs bin-nofs bejn il-partijiet.**

**DR. RACHEL MONTEBELLO**  
**MAGISTRAT.**

---

<sup>25</sup> Dan l-ammont jinkudi Vat fuq is-somma ta' €4,468.75. Ara bilanċ indikat fl-invoice Dok. D, paġna 23 tal-atti tal-kawża.